

Bilag 1

Sagsnr.
2010-58629

Socialforvaltningens sammenfatning af hovedpunkterne i lovforslaget om sammenhæng mellem visitationskompetence og finansieringsansvar på det specialiserede socialområde

Dokumentnr.
2010-255194

Lovforslagets baggrund

Socialministeren har den 17. marts 2010 fremsat lovforslag L 169 2009/2010 om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om social service. (Sammenhæng mellem visitationskompetence og finansieringsansvar på det specialiserede socialområde).

Lovforslaget udmønter aftalen mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2010 med hensyn til sammenhæng mellem visitationskompetence og finansieringsansvar på det specialiserede socialområde.

Det fremgår af aftalen, at der i lyset af den høje udgiftsvækst i de foregående år er enighed mellem regeringen og KL om, at kommunerne skal arbejde for, at den fortsatte udvikling på området sker indenfor den allerede afsatte ramme. Det skal ses i lyset af, at der i

dag bruges markant flere midler på det specialiserede socialområde end tidligere.

Samlingen af det specialiserede socialområde hos kommunerne giver mulighed for helhedstækning i opgaveløsningen, hvor tilbuddene på det specialiserede socialområde kan sammentænkes med de øvrige kommunale opgaveområder. Samtidig er der opnået en klar ansvarsfordeling i forhold til fastlæggelsen af rammerne for opgavevaretagelsen.

I kommuneaftalen for 2010 er det i den forbindelse aftalt, at regeringen efter dialog med KL i efteråret 2009 (er først fremsat marts 2010) vil fremsætte lovforslag, der med virkning fra 2010 skal skabe sammenhæng mellem visitationskompetence og finansieringsansvar på det specialiserede socialområde, hvor disse måtte være delt mellem handle- og betalingskommune. Udgangspunktet er, at den kommune, der betaler samtidig har visitationskompetencen – dvs. pligten til at yde hjælp.

Ikrafttræden

Nye borgere

De nye regler træder i kraft fra 1. august 2010 for personer, som efter lovens ikrafttræden dvs. fra og med den 1. august 2010 får ophold i en boform omfattet af de foreslåede ændringer.

Eksisterende refusionssager

For eksisterende refusionssager. Dvs. sager, hvor borgeren før den 1. august 2010 har fået ophold i en boform omfattet af ændringen, vil den oprindelige opholdskommune først blive handlekommune for ydelser efter serviceloven pr. 1. januar 2011.

Gældende regler om handle- og betalingskommune

Retssikkerhedsloven

Regler om handle- og betalingskommune på det sociale- og beskæftigelsesmæssige område er fastsat i kapitel 3 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven).

Hovedregel om handle- og betalingskommune

Hovedreglen er, at en persons opholdskommune har pligten til at yde hjælp til den pågældende. Opholdskommunen er den kommune, hvor

personen bør eller sædvanligvis opholder sig.

Opholdskommunen er som udgangspunkt både handlekommune (dvs. den kommune, der har pligt til at træffe afgørelse om og levere hjælp) og betalingskommune (dvs. den kommune, der finansierer hjælpen) for personen.

Undtagelse til hovedreglen

Der er dog en undtagelse til hovedreglen.

Hvis borgerens opholdskommune eller anden offentlig myndighed medvirker til, at en person får ophold i et socialt botilbud eller lignende boform for voksne i en ny kommune, vil den nye kommune have ret til (mellemkommunal) refusion fra den tidligere opholdskommune for udgifter til visse sociale og beskæftigelsesmæssige ydelser vedrørende personen.

Refusionspligten omfatter den nye opholdskommunes udgifter til

- Pension
- Boligstøtte
- Hjælp efter lov om aktiv social politik
- Hjælp efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats og
- Hjælp efter lov om social service

Varighed af refusion

Retten til refusion består så længe borgeren bor i det pågældende eller tilsvarende botilbud.

Baggrund for gældende regler

Reglerne om mellemkommunal refusion er begrundet i, at kommuner, hvor der ligger større institutioner eller botilbud, ikke som følge heraf skal have højere netto sociale udgifter. Reglerne indebærer samtidig, at en kommune ikke kan påvirke sine sociale udgifter ved at medvirke til, at en borger får bopæl i en anden kommune.

Lovforslagets indhold

Sammenlægning af handle- og betalingskommune

Det foreslås, at den oprindelige opholdskommune (hidtidige betalingskommune) – fortsat skal være handlekommune vedrørende ydelser efter serviceloven, når den oprindelige opholdskommune eller anden offentlig myndighed har medvirket til, at en borger får ophold i et socialt botilbud eller lignende boform for voksne i en anden kommune end den oprindelige opholdskommune.

Den oprindelige opholdskommune får herefter både handle- og betalingsforpligtelsen i forhold til personen med hensyn til hjælp efter serviceloven. Det er derfor samme kommune, som skal handle- og træffe afgørelser efter serviceloven i forhold til borgeren og betale for den iværksatte hjælp.

Undtagelse i forhold reglerne om frit valg

Forslaget omfatter ikke de situationer, hvor en ældre eller en person med handicap, der er visiteret til en ældre- eller plejebolig af sin opholdskommune, selv vælger at flytte til et tilsvarende botilbud i en anden kommune efter reglerne om frit valg.

I disse tilfælde, vil opholdskommunen fortsat være handlekomme efter lovens ikrafttræden.

Ændringen omfatter alene ydelser efter serviceloven

Lovforslaget omfatter alene ydelser efter serviceloven, herunder det personrelaterede tilsyn. Dvs. at ydelser efter pensionsloven fortsat følger de nugældende regler, hvorefter opholdskommunen er handlekommune, mens den oprindelige opholdskommune betaler for ydelsen.

Forslaget nødvendiggør derfor, at der etableres et samarbejde mellem borgerens 2 handlekommuner med henblik på at sikre en helhed i indsatsen og undgå usikkerhed om ansvarsfordelingen.

Borgernes rettigheder efter serviceloven er uændret

Lovforslaget ændrer ikke på borgernes rettigheder efter serviceloven. Borgerne vil som hidtil være individuelt visiteret til ydelser efter serviceloven og have individuelle handleplaner.

Borgerne vil videre fortsat have adgang til at klage til det sociale nævn over afgørelser efter serviceloven og over den konkrete indsats.

Den oprindelige opholdskommune, der efter forslaget får handlepligten efter serviceloven over for en borger skal administrere reglerne efter de regler, der også gælder i dag, blot med kommunens eget serviceniveau. Kommunen skal således yde hjælp i samme omfang til de borgere, den med lovforslaget får handlepligten for som til de borgere, der bor i kommunen. Hvis et botilbud omfatter borgere fra flere kommuner vil borgerne derfor kunne modtage ydelser og betale egenbetaling efter forskellige kommuners serviceniveau.

Mulighederne for revisitation er uændrede. Den kommune, der efter forslaget bliver handlekommune, vil derfor ikke kunne beslutte flytning for borgere, der i dag har ophold i botilbud i en anden kommune, i

videre omfang end kommunen efter de gældende regler kan få personer visiteret til et botilbud inden for kommunens grænser.

Delegation

Borgerens oprindelige opholdskommune kan efter lovens ikrafttræden vælge at delegere udøvelsen af alle eller nogle af kommunens opgaver efter loven til borgerens aktuelle opholdskommune. Dvs. som hovedregel den kommune, hvor boformen ligger. Den kommune, som modtager delegationen skal acceptere delegationen. Den nye handlekommune kan opkræve betaling for de faktiske omkostninger i forbindelse med overtagelsen af handleforpligtelsen.

Handleforpligtelse i eksisterende sager

Lovforslaget vil betyde en ændring af forholdene for række borgere, der før lovens ikrafttræden efter medvirken fra en tidligere opholdskommune eller anden offentlig myndighed har fået ophold i et socialt botilbud eller lignende. Der vil for disse borgere ske et delvis skift af handlekommune, idet de fremover skal rette henvendelser vedrørende hjælp efter serviceloven til den tidligere opholdskommune. Det vil også være den tidligere opholdskommune, der skal føre tilsyn efter serviceloven og hjælpen efter serviceloven vil fremadrettet skulle ydes efter den tidligere opholdskommunes serviceniveau.

Der vil ikke i alle eksisterende sager være budgetmæssigt grundlag for, at den tidligere opholdskommune igen skal overtage handlekommuneforpligtelsen efter serviceloven.

Det er derfor foreslået, at kommunerne i perioden 1. august – 31. september 2010 får mulighed for at træffe afgørelse om ikke at blive handlekommune i alle eksisterende sager. Afgørelserne skal træffes ud fra en afvejning af:

- De budgetstyringsmæssige behov, der er grundlag for lovforslaget
- Administrative hensyn
- Hensynet til borgeren

Kommunens afgørelse kan ikke senere ændres af kommunalbestyrelsen.

Lovforslagets økonomi

Det er vurderet, at forslaget ikke samlet set vil indebære meradministration i kommunerne, da kommunerne i de eksisterende sager har mulighed for ikke at overtage visitationskompetencen, hvis hensynet til borgeren taler herfor, og fremadrettet vil kommunerne kunne delegere visitationskompetencen til opholdskommunen.